

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljā: Za celo leto predplačan 15 gid., za pol leta 8 gid., za četrt leta 4 gid., za en mesec 1 gid. 40 kr.

V administraciji prejemam veljā: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljā 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema oporavnstvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inzerati) se sprejemajo in velja tristočna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne

Štev. 74.

V Ljubljani, v petek 2. aprila 1886.

Letnik XIV.

Državni zbor.

Z Dunaja, 1. aprila.

Slovenske zadeve.

Nobeno zborovanje državnega zbora ni prešlo, da bi naši državni poslanci ne bili omenjali zahtev in potreb naroda slovenskega ter jih zbornici priporočali v vgodno rešitev. Letos prevzel je to na logo profesor Šuklje, ki je v svojem zadnjem govoru pri naučnem ministerstvu priporočal zlasti tri reči. Prvič je omenjal žalostnih razmer ljudskega šolstva na Koroškem in ministra vprašal, ali se je li nadejati, da se strašanske napake odpravijo in da se za slovenske otroke ukaže slovenski učni jezik. Drugič je zahteval slovenske srednje šole, vendar s tako uravnavo, da se učenci do konca svojih študij v besedi in pisavi popolnoma naučé nemškega jezika. Omenjal je slavnih učenjakov, ki so bili in so slovenskega rodu, kakor Vega, Kopitar, Dolinar, Stefan, Miklošič, Čižman. Priporočal je, da naj se skoraj izvrše prej sklenjene resolucije in da naj se slovenske paralele napravijo v Mariboru, Celji in Gorici. Tretja želja, ki jo je izražal, zadeva obrtne šole, katerih ustanovo je ministerstvu priporočal kot sveto dolžnost njegovo.

Za Šukljejevim govorom bila je obravnava sklenjena in sta bila kot generalna govornika izbrana na levi dr. Weitlof, na desni pa šlezijski poslanec Svieczny.

Weitlof je obsirno odgovarjal prejšnjim go-
vornikom in se zlasti pečal z naučnim ministrom,
ki mu je priporočal, da naj bo tako strog in od-
ločen, kakoršnega se je pokazal Fussu nasproti,
tudi na drugih stranéh in da naj pogleda, kakošne
so verske knjige, ki se po šolah rabijo za krščanski
nauk. Potem je prebral nekaj stavkov iz evange-
lijev, češ, da so za otroke spodtakljivi. Tudi s
prejšnjim govornikom, poslancem Šukljejem, se je
pečal in trdil, da za Dunajčane ni posebno tolaž-
ljivo, ako nemške otroke zgodovino na prvi Du-
najski gimnaziji uči profesor, ki ima tako malo
razuma za nemštvo, ki je Nemcem neprijazen, in
je med adresno obravnavo razodeval Nemcem so-
vražna načela. Samo po sebi se umé, da to za
Nemce na Dunaji ni tolažljivo, da jih mora raz-
kačiti, ako vidijo, da se temu velikemu mestu daje,
kar bi se najmanjšemu slovenskemu ali českemu
gnjezdu ne ponudilo. Kaj bi Čehi ali Slovenci rekli,
zaklical je Weitlof, ko bi bil slučajno jaz profesor
in bi znal toliko česki ali slovenski, da bi me na-
stavili za zgodovinskega profesorja na kaki česki
ali slovenski gimnaziji? (Veselost na levisi.) Mislim,
da bi jo moral veliko hitreje s takega kraja pobri-
sati, kakor bi tje prišel. No, kaj bi rekli? Saj
imamo na naših gimnazijah dovolj takih nemških
profesorjev, ki vrhu tega še slovenski ne znajo in
proti slovenski narodnosti pri vsaki priliki najne-
sramnejši hujskajo; pa dozdej jih še nihče z be-
tom proč pojal. Ko bi pa znali naš jezik, bi se
tako obnašali, kakor se naši profesorji obnašajo
drugod, bi se gotovo nič ne pritoževali, ampak spo-
štovali bi jih, kakor se pravičnim možém spodobi.
Weitlof in tovariši naj gledajo, da bodo njih ljudje
po zgledu naših profesorjev vsem merili z enako
mero, da spoštovaje in priporočaje nemško narod-
nost, ne bodo žalili in napadali naše, potem se go-

tovo ne bodo imeli pritoževati čez nas, in čutili se bodo med nami, kakor da bi bili doma.

Za Weitlofom bil je ob štirih popoldne konec seje, in je drugi generalni govornik Sviecey govoril še le včeraj ter dobro zavračal Fussa in druge govornike in pojasnoval razmere v Šleziji; končno je tudi ostro prijel Weitlofa, da se je v zbornici očitno norčeval iz sv. evangelijev.

Stvarni popravki.

Pred glasovanjem prišla je cela vrsta stvarnih popravkov. Najprej se je oglasil profesor Fuss proti naučnemu ministru, češ, da minister njegovega govora ni prav umel. No, zakaj pa Fuss ni jasneje govoril? Ko bi bil tako določno govoril, kakor včeraj, bi mu ne bilo treba dotičnih reči vnovič razlagati. Konečno je hotel pa ministru še enkrat pokazati, da se ga ne boji. Rekel mu je, da v zbornici ne govori kot profesor, ampak kot poslanec, in da bode zmerom govoril, kakor bode za pravo in potrebno spoznal, da bode ministre in njih dejanja kritiziral, naučnega ministra ne izvzemši, in da ga še tako strogi in samozavedni govori ministrov ne bodo ostrašili. Ker s plašenjem, gospodje ministri, ne bodete nič opravili! Pri teh besedah vstal je strašen vriš; levičarji so kričali in se rili okoli govornika, roke mu stiskavši in kričali: Wacker, wacker! (pogumno, pogumno!)

Ko se je ropot polegel, vstal je naučni minister in Fussy odgovarjal, da ga je pač slišal reči, da knjiga „Heredität der Kleinen“ že stoji na proskripcijski poli, nikakor pa si ni mogel misliti, da gosp. profesor ministerske ukaze imenuje proskripcijske pole.

Česki poslanec Hevera je Fussa zavračal, da „Matica školska“ ne ponemčuje in v svoje šole sprejema samo česke otroke. Pač pa nemški „Schulverein“ ponemčuje in slovanske otroke lovi v svoje šole.

Koroški poslanec Ghon.

Kadar so naši poslanci govorili o razmerah slovenskih prebivalcev na Koroškem, se je zmerom oglasil kak koroški poslanec, češ, da naj se slovenski poslanci ne vtikajo v koroške zadeve, da koroški poslanci sami vedó, kaj je Koroški treba. Proti govoru najnovejšega slovenskega poslanca profesorja Šukljeja oglasil se je najnovejši koroški poslanec Ghon, rekši, da so se že večkrat v zbornici slišale pritožbe o šolskih razmerah na Koroškem, da pa te pritožbe ne prihajajo od kompetentnih šolskih uradov, tudi ne od koroških poslancev, ampak od gospodov, ki svoj poduk zajemajo iz kalnih virov. Šolske razmere na Koroškem vstrežajo volji in željam, kakor tudi dejanskim razmeram in koristi prebivalstva. Deželna vlada je večkrat preiskovala, so li pritožbe posameznih agitatorjev opravičene ali ne, pa zmerom se je pokazalo, da ni bilo nobenega vzroka za nje, ne v narodnem, ne v pedagogičnem, ne v verskem oziru, in da je prebivalstvo z ravnanjem deželnega šolskega sveta zadovoljno. Gosp. deželni predsednik je nedavno rekel, da se je sam prepričal, da pritožbe, ki so našteje v nekterih zbornici predloženih peticijah, niso opravičene. Novih šol se je na Koroškem v zadnjih 15 letih napravilo 55, izmed 600 učiteljev podučuje jih 132 slovenski, šolskih otrok je sedaj 15.260 več, in pride na 977 prebivalcev jedna šola. Leta 1870 znalo je izmed vojaških novincev komaj 17 odstotkov brati.

zdaj jih zná že 62 odstotkov. Res je, rekel je Ghon, da na Koroškem ni nobene čisto slovenske šole, ali ravno tako res je, da ljudje dozdej takih slovenskih šol tudi niso tirjali, pač pa so zahtevali, da so se otroci učili brati, moliti, pisati, in ta želja se jim spolnuje. V vseh slovenskih okrajih so rojeni Slovenci ali pa sicer taki učitelji nastavljeni, ki znajo slovenski podučevati. Najprej jih podučujejo slovenski, pozneje pa nemški. Naši Slovenci niso zaostali ne v olik, ne v značaju in zmožnostih in se jim primere s svojimi sorojaki na Kranjskem ni treba bati. Mi Nemci hočemo v miru živeti s Slovenci, mi jih nočemo zatirati, pa tudi koraka naprej ne storimo, kakor zahtevajo deželne potrebe. Agitatorji nabirajo slovenske peticije, ki jih nihče ne umé, in razpor delajo po deželi. Prva pesen, ki jo je novi koroški poslanec v državnem zboru zapel, je za slovenske prebivalce toraj prav neprijetna in kaže, da si od novega poslanca ne smejo obetati boljših reči, kakor od ranjkega Vrana. Menda se bodo koroški Slovenci kaj ganili in poslancu Ghonu pokazali, da sami bolje vedó, kaj jim je treba, kakor pa Ghon in njegovi nemški tovariši.

Stvarne popravke sta spravila na dan še Türk in Menger, ki sta pobijala Sveczega, in Šuklje, ki je Ghonu odgovarjal, da on kot državni poslanec z enako pravico pretresa zadeve koroške, kakor Jaques dalmatinske ali Tomaščuk kranjske, in da bo to pri vsaki priliki delal.

Druge razprave.

Na vrsto je prišlo potem šolsko nadzorstvo, o katerem so govorili Wagner, Kowalski, Weber in Waibel. Za njimi pa je prišla zopet cela kopica stvarnih popravkov, zlasti gledé razmer na Moravskem.

Pri statistični centralni komisiji govoril je Proskovec, pri meteorološki zavodu Romaszkan, pri umetnostih Bareuther, za njim pa minister Gautsch, in potem Adamek, ki je omenjal zlasti popravljjanja in prenovljevanja prestolne cerkve sv. Vida v Pragi. Potem so bile sprejete razne točke, in sicer za „Centrale“ 1.268.030 gold., za umetnosti in starinstvo 1.496.941 gold.

Bogočastje.

Prišlo je na vrsto bogočastje, pri katerem je Lorenzoni priporočal, da naj vredijo razmere kuratov v južnih Tirolah. Kovalski je govoril o razmerah rusinskih, potem pa je bil ob $\frac{3}{4}$ na 4 sklep seje. Prej pa so Sturm in tovariši ministerskemu predsedniku izročili še neko interpelacijo, v kateri ga vprašajo, kdaj se je prej germaniziralo in ktere vstavne postave še niso bile izvršene, ker je oboje trdil v svojem zadnjem govoru.

V današnji seji je najprej govoril levičar Boos-Waldeck in minister Gautsch. Potem je dr. Kathrein nasvetoval konec razprave, o katerem se je po zahtevi Kronawettrovi ustmeno glasovalo, in je bil konec sprejet s 112 proti 101 glasovi. Govorila sta toraj generalna govornika profesor Bendel in rusinski poslanec Mandysesewski. Prvi je govoril dolgo za staro-katolike in strastno napadal katoliško cerkev, češ, da zatira drugoverce, da je po njenem uku in uku jezuitov dovoljeno drugovercem dano prisego prelomiti itd. Desnica je strmela nad tem govorom, ker je Bendel c. kr. gimnazijski profesor. Kaj bo za mladine, ako jo odgojujejo po takih načelih. Mandysesewski je govoril za levičarje in za staro-katolike, ki so se mu pridružili. Vse to je bilo včeraj.

csewski je priporočal povikšanje plače rusinsko-katoliškega škofa v Stanislavu. Pri glasovanju dovolilo se je za bogočastje 5.432.233 gold.

Za tem so prišla v razgovor vseučilišča, pri katerih je zopet oglašeni veliko govornikov, izmed katerih sta dozdej prišla na vrsto Daršata pa Wiederspurg. Prvi je govoril o Graškem, drugi v Praškem vseučilišču.

Govor g. posl. Šukljeja

v budgetni debati v državnem zboru dne 27. marca t. l.

(Konec.)

Politično upravo Kranjske so iz tega vzroka napadali, in razložil bi stvar tako, kakor je v resnici.

Predsednik: A jaz mislim, da bi bilo o tem govoriti pri ljudskem šolstvu.

Poslanec Šuklje nadaljuje: Zadostujem zahtevi, a le toliko opomnim, da je sicer res, da je ta sklep kranjske hranilnice, zaradi katerega so napadali politično upravo Kranjske, rešen bil še le 15. januarja 1885.

Nalašč pa stvari niso zavlekli. Stvar se ni dala drugače napraviti. Pet dni potem, ko se je zvedelo o tem sklepu, se je pečal s to stvarjo splošen svet pri deželni vladi, — tako smo slišali v kranjskem deželnem zboru, ko se je odgovarjalo na interpelacijo — in pet dni potem se je pečal s to zadevo deželni šolski svet. Deželnega šolskega sveta se niso mogli ogniti, ker šlo je za napravo zasebne šole. Razen tega je bilo potrebno, da mestni šolski svet nabere še nekaj statističnega gradiva, obrniti se je bilo do mestnega zastopstva, iz vzroka lahko umevnega. Preden je namreč kranjska hranilnica to sklenila, ukazalo je ministerstvo mestni občini, da naj ustanovi dvoje nemških šol. Ako mesto vstreže temu nalogu, potem nastane vprašanje, ali je še potrebno, primerno in obče koristno, ako hranilnica potrosi še kaj takega, in to z ozirom na § 12. regulativa dne 2. septembra 1844. Ni bilo mogoče dobiti dat v tako kratkem času. Te stvari ne smem bolj obširno razpravljati, ker me je g. predsednik opominjal, a toliko morem reči, da nihče, kdor stvar presodi objektivno, ne more politični upravi zaradi tega kaj očitati.

Poslednjič so tretjič kazali na razmerje deželnega predsednika do uradnikov nemške narodnosti na Kranjskem. Bil je zopet g. Tomašček, ki nam je v svojem govoru dne 22. marca pravil o tistem občenem zboru konstitucionalnega društva v Ljubljani in o zapisniku tistih uradnikov in profesorjev, ki so se tega vdeležili, ktere si je ukazal deželni predsednik predložiti. Da, gospôda moja, jaz, ko sem slišal govor poslanca iz Bukovine, bi bil kmalo zamislil se na Suline obsodne liste, a k sreči se še spomnim o pravem časi, da ta „acta publica“ (javni listi) konstitucionalnega društva že zdavno več ne zanimajo širših krogov. Pri tem občenem zboru je bilo zbranih 24, da polno število 24 udov in še o tistih pripovedujejo, da so enega ali drugega teh „silo vznemirjenih nemških gospodov“ poklicali od navadne mize v kavarni ali gostilni. (Veselosť na desni.) V tem zbirališču, ki se posebno ne ponaša po številu, so bili vsega skupaj le trije državni uradniki, namreč dva profesorja srednjih šol in jeden denarstveni uradnik; mislim tedaj, zapisnik teh gospodov, o katerih je govoril g. Tomašček, bi bil komaj potreben.

G. dr. Tomašček, je tudi rekel, da so ti gospodje bili pasivni, da se niso debate vdeleževali in sploh ne govorili. To moram vendar nekoliko popraviti. Nasprotno je resnično in sploh znano, da se je mnogo teh gospodov vdeleževalo pri spisovanju resolucije, ki je bila prav odločno sestavljena, da je eden stavil predloge za popravek, in da je teh gospodov eden v odboru. O zgolj pasivnem vdeleževanju ne more biti govorjenja. Merodajavno je pa v tem, kakošne praktične posledke je imel ta odlok, o katerem sem jaz in moji tovariši zvedeli še le iz govora, katerega smo slišali uni dan. Minulo je že leto in dan in nobenemu teh gospodov se še ni las prikrivil, in še sedaj se vedejo tako, kar še niso nikdar tajili, za odločne nasprotnike naše narodnosti, ter pri vsaki priliki žalijo najbolj opravičene želje našega naroda.

Uklanjam se veljavi teh virôv, katere je navedel g. poslanec, hočem vrjeti na besedo, da je bila zares predložena gospodom taka vprašavna pola s

štirnajstimi vprašanji. Vendar kaj je nad tem, ali res mislijo gospodje, da vlada nima drugega posla, nego prenašati voljno in potrpežljivo napade, ki izvirajo iz nje lastnih organov, ali se bode morda za to še zahvalila? Bodimo vendar odkritosrčni, gospôda moja! Ali se ti postavljajo na stališče navadno na Angleškem in v zedinjenih državah, ko se z vsako sistemo imenujejo tudi drugi uradniki, ako pa ne, udajo se v osodo, katere ne morejo odvrniti, in ki naklada vsakemu državljanu nekako zdržljivost — govorim le v nekaki zdržljivosti — ne cenim politične brezbarvenosti, ne čislam rodu moluskov tudi v politiki ne, in zahtevam politično hrbtenjačo tudi od državnega uradnika — nečem tedaj, nekako zdržljivost, po kateri se človek ravna, ko kaže svoje politično prepričanje. Vi, gospôda moja, pri opoziciji, ki gledate pri vsaki primerni ali neprimerni priliki v novjšem času z neprikritim začudenjem v nemško državo, ali res mislite, ko bi pruska vlada pri svojih uradnikih skusila kaj enacega, da bi odgovorila s takim predsednikovim odlokom, ki je bil sam na sebi slaboten in brez nasledkov.

Glejte na Francosko in boste videli, tudi tam država z državnimi preselniki, ki ji tako nasproti stopajo, ne ravna preveč rahlo. Pa čemu gledati preko črno-žoltil mejnikov. Najdemo v najnovjši preteklosti naše države dokazov dovolj, iz katerih se dá spoznati prava misel naše opozicije. Ali imajo gospodje res tako kratek spomin, da popolnoma pozabijo, kako je bilo s politično upravo na Kranjskem v tistih časih, ko so imeli še sami vlado v rokah. Takrat bi ne bili svetovali nobenemu gospodu, vdeležiti se takih demonstracij. Takrat ni bilo samo najbolj strogo prepovedano vdeležiti se politične demonstracije pri opoziciji. Ne, šli so tudi dalje, prepovedali so tudi združevanja in bralna društva. Šli so tako daleč, da so prepovedali obiskavati posamezne gostilne in klavarne. Da, prepovedovali so celó sodnijskim uradnikom — lahko bi povedal imena — obče vati osebno z označenimi ljudmi avstrijske narodnosti in stranke. (Tako je! na desni). Dokazov za to je povsod dosti. Bil sem tačas sam državni uradnik v Ljubljani, profesor na srednji šoli, in moram reči, ako se je vlegel državni uradnik slovenske narodnosti in mišljenja zvečer v Ljubljani k počitku, ni bil svest, da se zbudi v Črnovicah ali v Oderbergu. (Veselosť.) Sedem poštnih in telegrafskih uradnikov so na enkrat razpihali, eden je bil premeščen v Šlezijo, drugi na Predarlško, tretji v Bukovino, četrti na Dolenje-Avstrijsko i. t. d., a ti državni uradniki se niso nikoli vdeleževali kakega političnega društva, niso se vdeleževali pri sklepanju resolucij, ki so bile obrnjene zoper ministerstvo. Takisto je bilo s šolniki. Zaslužni nadzornik Šolar je bil prestavljen v Dalmacijo, profesor srednjih šol v Weidenau na prusko mejo, moje malenkost so potisnili v Dunajsko Novo mesto, morda iz posebnega ozira na to, da sem ravno prestal večmesečno bolezen. Moral sem se tačas plaziti po dveh berglah v šolo. Isto tako so ravnali s sodnijskimi uradniki, ne morem drugače, da povem naslednji kričec slučaj: Sodnijski pristav je dobil ukor samo zaradi tega, ker je popustil družbo v gostilni, seveda nekako ostentativno, peli so namreč pod nadzorstvom tedanjega okrajnega glavarja „Wacht am Rhein“. Kjer so se nekaj vršile take reči, nikakor ne verujem, da bi bil kdo opravičen, nabirati gradiva za zatožbo proti politični upravi na Kranjskem zaradi takega krotkega in hromege presidealnega odloka.

Priznati moram, ako primerjam spomin tega, kar sem sam doživel skusil in občutil, z lepo donečimi besedami, katere smo slišali od naše opozicije, zbudi se v meni prepričanje, da v politiki tu in tam ni odmrli rod „tartüflov“ (hinavcev). In ta silno žalostna prikazen kaže se tudi drugod javno v našem političnem življenju.

Navajali so tukaj tožbe zoper sedanjo vlado; iz vseh govorov na levi se je razodevalo tisto rezko zasmehovanje, češ, Taaffejeva politična sprava se je razbila in razsula. Mislim, da je na take opazke prav dobro odgovoril g. denarstveni minister v govoru tehtnem in po obliki dovršenem (ironični pravo klub na levi) z isto pravico povem jaz svoje osebno prepričanje, kakor Vi Vaše nasprotno — ko je rekel: „Ako je sprava in sporazumljenje sploh kje mogoče, morate imeti obe stranki dobro voljo za spravo in porazumljenje. Nemogoča je sprava s tistim, ki je noče.“ Trdim, da ne mara v nobeni kronovini naše monarhije ni ta misel toliko napredovala kljubu vsemu hujskanju in rogoviljenju, kakor uprav na

Kranjskem in ravno pred sedanjo politično upravo. Glejte enkrat v kranjski deželni zbor. Ako kdo, ki je bil prej navajen slišati strastne izraze narodnega nasprotovanja, stopi sedaj v našo deželno dvorano, ako posluša mirne stvarne razgovore in konečno vidi kolegialno obče vanje med poslanci obeh narodnosti, ne bode veroval svojim očem. In po drugi strani, pojte enkrat med prebivalstvo. Res da, povsod so bojni petelini pri vsaki stranki in pri vsakem narodu; tudi je istina, napredujočih, recimo nekoliko skrajno napetih narodnjakov, tudi pri nas ne manjka, a nihče, ki razmere bolje pozná kakor g. Tomašček, ne bode tajil, da ste se kljub temu približali obe narodnosti. Mislite le nazaj na tiste čase na tisto stanje, kakoršno smo imeli na Kranjskem pod meščanskimi ministri ali za časa „Auersperga“. Tačas je med ljudstvom na tistem vrolo, na dnevnem redu so bili napadi, pretepi in krvavi razgredi, takrat je bila noč, ko je po žalostnem sukobu na Jančah in v Verčah, vojaštvo v kosarni bili pripravljeno in je topništvo dobilo vse strelivo, in dan danes?

Danes, gospôda moja, ni treba čet huzarjev iz bližnjih dežel voditi na Kranjsko, da bi ljudstvo brzdali v prisiljenem miru. Pride mi na misel beseda, katero je izustil zadnji poslanec g. Hallwich. Gosp. poslanec Hallwich, ki vsekako slovi v slovstvu Wallensteinovem in zgodovino tridesetletne vojske bolje pozná, kakor vsakdo izmed nas, sklical se je na besedo, katero pokladajo kancelarju Akselu Oksenstiernu: „An nescis, mi fili, quantilla prudentia mundus regatur? (Ali ne veš moj sin, kako malo modrosti je treba, da se svet vlada?)“

Da gospôda moja, nisem dovolj neskromen, da bi primerjal modrost prejšnje z modrostjo sedanje vlade, a jedno je gotovo: Konjico so gospodje tačas veliko bolj rabili kakor jo rabi sedanja vlada. (Pravo! na desni.)

Vidimo tedaj v dejanji in v resnici, da se je odsihmal na Kranjskem, odkar je prenehalo vsaj nekoliko tisto neznosljivo pritiskanje, pod katerim smo živeli poprej, narod približal narodu. Navedel bodem takoj izgled, da se kar z rokami lahko prime. Letos so bile v Rudolfovem, ki je za Ljubljano največa občina, in katere kraj jaz zastopam, nove volitve v srenjsko zastopstvo; izid je bil ugoden. Potom mirnega kompromisa imajo po eni strani Slovenci večino v srenjskem svetovalstvu, po drugi strani so pa tudi Nemci popolnoma zastopani v ti korporaciji. Kdor bi bil povedal nam pred sedmimi leti, kdor bi bil verjel pred sedmimi leti, da je mogoče, da si bodo možje popolnoma odločni nasprotniki v politiki v političnih nazorih vsaj toliko prijenjali, da bodo skupaj vodili občinstvo, za katero se silno poganjajo, — govorim kot tak, ki dobro pozna razmere svoje domovine — tega, pravim, bi bili milovali kot sanjača, ali bi se mu bili smejali kakor prismojenemu človeku. Tako, gospôda moja, je s politično upravo v naši kronovini.

Ako poslanec g. Tomašček ravno za tak položaj ne najde nikoli dosti besedi, da napada politično upravo, da izpostavlja in graja nje načelnika in to v kronovini, ki se po dolgotrajnem najhujšem narodnem prepiru vendar počasi pomiruje, potem vemo gospôda moja, kako opravičeno je zaničljivo posmehovanje, ki se razlega od one (leve) strani hiše, češ, da se je politika porazumljenja razbila. Mi pa v deželi, mislim da se gromadna večina prebivalstva v naši kronovini z mano zлага, imamo drugačne nazore o načelih, katere mora pospešiti politična uprava, da se vresničijo, kakor je nje dolžnost. Uprav zaradi tega, ker slovensko ljudstvo nikomur ne dela sile, uprav zaradi tega, ker hrepeni po sapi in svitlobi za obstoj narodnosti, uprav, ker se stanovitno oklepa blagra, prospeha in prihodnosti Avstrije, uprav zaradi tega, zagotovim vas gospôda moja bodemo mi Slovenci radostno pozdravili trenotje, v katerem ima priti zaželeni mir med narodi v naše kraje, uprav zaradi tega bodemo z radostjo pozdravili trenotja, v katerem se bodemo brez vsacega prepira v mirnem tekmovanju lotili kultur-nega dolovanja.

Prav zaradi tega pa mislim, da se pod Taaffejevim ministerstvom kronovina Kranjska in sicer pod sedanjo politično upravo bliža temu cilju, in sklepam s prisrčno željo — ker so namreč napadli načelnika politične uprave, češ, da ni objektivni, da ni pravičen, da ni dobrohoten dovolj do nemške manjšine na Kranjskem, — pravim pa jaz, da živo in globoko čutim, da naj doleti slovenske rojake na Štajarskem, Koroškem in na Primorskem,

katerih je mnogo po teh deželah, in ki se do sedaj pritožujejo po vsi pravici nad politično upravo, le majhen del tiste objektivnosti, tiste pravičnosti in tiste dobrohotnosti, s katero neovrgljivo postopa kranjska politična uprava dosihmal z nemško manjšino v deželi.

Politični pregled.

V Ljubljani, 1. aprila.

Notranje dežele.

Petijski odsek državnega zbora izročil je predlog, da bi se odpravili obe *državni tiskarni* na Dunaji in v Pragi, ker ste na škodo zasobnim podjetnikom. Povod temu dala je prošnja tiskarjev v Pragi, ki zahtevajo odpravo tiskarne v Pragi pri c. kr. namestništvu in pa one c. kr. založništva šolskih knjig. Izročili so jo poslancu Kaizlu, ki je sestavil sledeči predlog: „Slavna zbornica naj sklene, da se peticija predloži vladi v pretres, ali bi ne bilo umestno, da se tiskarna pri namestništvu v Pragi popolnoma odpravi ter naj se dela, ki jih je do sedaj ona izvrševala, kakor tudi ona c. kr. založništva šolskih knjig razdelé med druge tiskarne.“ Ravno tako peticijo vložili so Dunajski tiskarji proti konkurenci c. kr. državne tiskarne na Dunaji. O tej se je vladi stavil predlog, da naj prevdari, če bi ne bilo umestno, ko bi c. kr. državna tiskarna vse druge dela opustila in prepustila privatnim tiskarnam ter bi se pečala edino le s tiskom državnih vrednostnih papirjev, kateri se iz raznih razlogov ne morejo lahko privatnim tiskarnam v delo izročiti. Tožbe tiskarjev v tem smislu so popolnoma opravljene, če bodo pa vkljub temu uslišane, je drugo vprašanje. Najbrž da ne.

V osebi naučnega ministra nasprotniki ne bodo imeli omahljivega moža, katerega bi okoli prsta ovijali, kakor in kedar bi se jim zdelo. *Minister Gautsch* je v svojem prvem govoru pokazal, da se svoje naloge zaveda in da je kos vsakemu po zahtevanju odgovor dati. Levičarski listi ne priznajo radi hvale komu iz nasprotnega tabora, a ministru Gautschu so jo vendar; zato so pa prav dobro izdelali nerodnega svojega poslanca dr. Fussa, ki je po svoji pruski nesramnosti ministru do toliko šne slave pripomogel v trenutku, ko se tega nihče nadjal ni. Kar nas pa še prav veseli, je to, da je v avstrijskem državnem zboru avstrijski duh, katerega je prusjanstvo že dolgo časa zalezovalo in odrivati skušalo, tako sijajno potolkel svojega nasprotnika. Dr. Fuss je namreč rojen Prus iz pruske Šlezije. Če tudi sedaj avstrijski kruh je, je vendar v njem še mnogo več pruske ošabnosti, s katero je svojega ministra prijemal, kakor pa avstrijskega domoljuba. Kako ga je minister spovedal, brali bote jutri, kedar objavimo ves govor po stenografičnem zapisniku. Še enkrat pa rečemo, da je jako veselo, da smo dobili naučnega ministra, kateremu je prava avstrijska vzgoja naša mladine pri sreči. Taista namreč mora biti prvič verska, drugič pa domoljubna. Minister Gautsch je na to polje krenil. Bog daj, da bi ga tudi do dovršenosti obdelal. Če nam bo mož tudi v narodnostnem oziru tako pravičen, kakor se je tu pokazal, potem smemo Slovenci z vso Avstrijo vred z njim zadovoljni biti.

Madjari in Nemci so na Moravskem v Brnu bratovščino pili na srečno bodočnost in skupne koristi. Nemško-narodno obrtniško društvo praznovalo je namreč god svojega ustanovljenja, kjer se tudi prusaških govorov ni manjkalo. Povabljen je bil tudi grof Zichy, predsednik ogerskega obrtniškega društva. Ta se je čez nekoliko časa dvignil v slavnostnem govoru, čez mero poveljeval nemško in madjarsko narodnost. Pravil je, da imajo Nemci in Madjari v Avstriji skupne interese, če prav so po ustavi ločeni. Le na prihodnost se nam je treba ozreti, pa bomo takoj videli, da je res, pravi grofovski pridigar, in nadaljuje: „Če tudi nisem Nemec, mi vendar za nemške koristi srce bije! Toda jaz nisem sam, ki tako misli, velika večina na Ogorskem je z menoj vred teh misli.“ Da je grof Zichy to le v dobri volji govoril, je pač razvidno, zakaj ravnanje Madjarov z Nemci na Ogorskem to zadosti potrjuje. Poslanec Promber je pa takoj porabil prelepo prilžnost, ter dvignil kozarec s penetnim šampanjcem in rekel: „Brez zavirljivosti oziramo se mi Nemci na pridobitve, ki ste si jih v najnovejšem času Madjari priborili. Veseli nas vaš krepki razvoj, kajti Nemec ne pozna zatiranja drugih narodnosti (!). Zato se pa na naše prijatelje onostran Litave v vsakem oziru zanašamo. Cesar potrebujemo, je sočutje Madjarov. Grof Zichy nam je madjarsko roko bratski ponudil, jaz mu sežem vanjo! Bog poživi krepko zvezo med Nemci in Madjari in ni je sile, ki bi jo oslabil!“ Kdo vé, ali se je ljudem po Madjarskem kaj hudo kolecalo ali ne, ko so se Nemci in Madjari, oziroma ko sta se Promber in grof Zichy v Brnu objemala. Potresa nismo radi tega nikjer čutili.

Vnanje države.

Razprave med *Berolinom* in *Vatikanom* še vedno niso dognane, temveč se pridno nadaljujejo. Škof dr. Kopp je bil 29. marca več časa pri državnem

kancelarju. Kolikor je do sedaj od vsega prišlo v javnost, Rim še menda ni prav nič dovolil v zahteve, ki jih je Bismark Vatikanu razodel. Popolnoma umljivo je toraj, da se ves nemški svet z veliko radovednostjo ozira na razprave v verski komisiji Berolinske gospodske zbornice. Če je šlo vse po sreči, so se razprave že včeraj dognale in so prišle v zbornico. Tukaj se nadjajo, da bode Rim nekoliko prijenjal, kar se tiče dolžnosti objavljivanja, sicer bi plenum gospodske zbornice ne mogel nič gotovega skleniti. Tako namreč se nadjajo liberalci in drugi Rimu nasprotni ljudje. Katoličani in centrum pa trdijo, da je ravno tukaj kaj prijenjati nemogoče, ako cerkev noče sama sebi pravice kratiti. Vsled tega je vozal med Berlinom in Vatikanom še bolj zavozlan, kakor je bil dosedaj. Pruski listi se pri tej priliki jezé nad Rimsko trmoglavostjo, zakaj da ne prijenja. Ko bi pa pomislili, da je trmoglavost le na nemški strani, bi si jezo in sitnosti lahko prihranili.

Gladstone je svoj načrt v angleškem parlamentu že objavil, po katerem misli Ircem zboljšati neznozni položaj. Pa kak uspeh je imel z njim? Prav nobenega! Angleži so vsi od kraja mirno sedeli, tako prijatelji, kakor nasprotniki, kakor da bi jim bil Gladstone nekaj o Čulukafrih razlagal. Jedino Parnelova stranka je načrt živahno pozdravila in Gladstonu burno ploskala. Iz tega je že razvidno, da kramarskim Angležem ni prav nič do tega, da bi tudi Irci svoje pravice in človeštva vredno življenje dobili. Ostali so pa zato tako ledenomrzli, ker že sedaj čutijo, da bode vsaki priboljšek, ki bi ga Irci dobili, njim, oziroma njihovega koristolovju na škodo. Zato se bodo pa tudi Gladstonu in njegovim predlogom po možnosti vstavljali. Hartington bo menda tisti junak, ki se bo nad Gladstona spravil in mu nasprotoval. Tudi to Gladstonovim nasprotnikom ni všeč, da Gladstone Ircem lasten parlament ustanoviti misli, in se je do sedaj že 70 Whigov in 40 radikalcev oglasilo, ki mislijo napravo lastnega irskega parlamenta pobijati.

Izvirni dopisi.

S Štajarskega, 31. marca. (Klic Slovenca!) Dolgo me že tišči na srečo cela sklada reči, težkih kakor mlinski kamen, ter me kot mōra tlačí; rad bi se jih toraj znebil. Pa kam drugam naj sklado teh reči zvalim, kakor v Vaš cenjeni časopis, ki ga že dolgo prebiram.

Vaše načelo je „vera“ in ž njo kot sestri sklenjena ožja in širja domovina. Prav imate, da se sicer oistro, a olikano poganjate „za vero, dom in cesarja“, toraj ne tako, kakor Rusi divje kobilice s kolmi in ognjem; da, prav je, da v zadrego spravljate vse tiste čudne in divne „iste“, kakor nihiliste, socialiste, anarhiste, komuniste, ateiste in sploh vse, kar leze in hodi po dveh nogah k hudemu in otropovati in pogubovati hoče človeško družbo in socialno družinsko življenje.

A za naše ljudstvo v sedanjem času, zdi se mi, da je posebno dobro, da pišete tolikokrat o žganji in žganjepitji, tako, kakor je stari Rimljan Kato ponavljal svoj: „Ceterum autem censeo.“ Morala se je toraj ta važna stvar na višjem mestu v pretres jemati. Če pa sedaj, ko deželni in državni stroj za izdelovanje postav zastran žganja kako postavo izdelati skuša, se ne bo dokaj dobrega vkrenilo, potem pa tudi ne vemo, kedar se bode v tej reči na boljše obrnilo. Državni zbor je ravno v zadnjem dušku, predno se oddahne in svojo zimsko suknjo sleče, nekaj sklenil, bomo videli, če bo kaj praktičnega. A ne bo odveč, če bo časopis zmirom svojo usta odpiral in pogubonosni učinek te strupene pijače s hudimi izgledi dokazoval. Gutta cavat lapidem non bis.

Velika pregreha za naš mili narod slovenski je brezdvomno ona strastna zapravljenost. Kaj se je treba vedno zabavati, jesti in piti, in zraven zapravljati, dokler polna usta zabavo že nazaj silijo! Posnemajte Francoze, to štedljivo, a čudno ljudstvo, ali če hočete, makari same žide. Če ne bi znali toliko štediti, ne bi bili ti sedanjí denarni kralji svetá; Francozi pa imajo ravno zaradi hranilnosti največ denarja v deželi, kakor je „Slovenec“ oni dan povedal; res, da temu še drugi vzroki pripomorejo, kakor evet obrtnije in bogata kupčija, a če bi zapravljali, bi tudi vse lahko pognali. Rusi vsako leto silo veliko denarja kujejo, pa imajo vendar manj denarja, kot Francozi, ker toliko vtaknejo leto za letom v svojo pijačo „vodky“. Toliko naših premožnih posestnikov pride na kant, njihova posestva pokupujejo med nami se naseljavajoči Nemci in židi. Mnogi so že tarnali in oni slaboglasni Mariborski profesor, ki se tolikokrat krohotá nad Slovenci, je pisal v Graško „Tagespošto“ s škodoželjnostjo, da eno slovensko posestvo za drugim na meji slovensko-

nemški prehaja v nemške roke. Sedaj pa pogledjmo med seboj okrog sebe. Kolikokrat pa vidimo, da bi Slovenci postali bogati, imoviti, bodisi domá, bodisi kot Slovenci na tujem? O, semtertje se pač rodi kak cel ali na polu Kalister, a le bela vrana je to med našim narodom.

Mislite li, da nič ne škoduje med nami tisto vedno koprnjenje po zabavah, kratkočasih, „žegnanih“, veselih družbah, po židani volji? Pač, pač; zakaj zmirom in povsod mora biti glažek vina, — a žal! ne samo „glažek“, ampak dokaj litrov, dokler marsikteri ne zaspi v časnó, ali tudi v večno spanje. Bil sem na mnogih krajih po Nemškem, a tako pogostnega pijančevanja in hrepenenja po razkošnosti nisem našel, kakor pri nas in po Hrvatskem. Marsikdo noče jenjati in ne spregledati, da če mu želodec nima dna, grlo nima glave, oči ne poznajo meje, se mora prej ali pozneje toliko zapraviti, da domá ostane le blede stena, jokajoča se žena in stradajoči otročiči za zapečkom. To je strast, ki sama sebe in druge strahovito kaznuje. Sedaj spoznaš lahko:

„Zakaj ima Slovenec mošnjo tako slabo,

Da v pičlih letih, mesecih — dneh — je vsa ob rabo?“

Zato namreč, ker mnogo družih ljudstev mož se odloči in reče: do tukaj in ne dalje, toliko bom potrosil in naj pride, kar hoče, ne krajcarja več; a Slovenec dé: „Vse prodam kar imam, pa za sladko vince dam.“

Kakor žejnemu jelenu hladen studenec in častilakomnežu dim devetih poklonov dobro dé, tako dobro dene, kakor se kaže, resno prizadevanje vlade in desnice spretnih mož stanu vseh stanov, kmetijstvu ga varovati pogina. Ako bo to rešenje za resnobnejšega Nemca, bode tudi rešenje za lahkomišljenega Slovenca? Ne vem, a Bog daj!

A še neka druga misel mi že dolgo šviga po glavi, kakor poredna muha poletni čas okoli spavajočega, ne vem, če je že od dobrega ali hudega angelja, mislim željo, predlog, ali celo nek še nekako teman načrt, da bi se vsi najimovitejši možje slovenski združili v kako praktično skupščino ali zadruho pod prav spretnim načelništvom. Ta naj bi vse interese Slovencev gledé premoženja družila, varovala in se za-nje potegovala, kakor velemogočna „alliance israelite“ vse židovske interese zedinjuje in brani. V nekem smislu naj bi posestniki bili odvisni od nje, da se važno posestvo niti ne bi prodalo brez dovoljenja te skupščine, vsaj ne tujemu narodu. Naj bi pa ona poskrbela za kupce med narodom, ali se kako za onemogle potegnila. Nikar se mi naj ne ugovarja, da to mora vlada storiti; vlada ne more vsega in dá se tudi še kako drugače pomagati. Naj bi ta krasna, kakor se mi hoče dozdevati, vez vezala vse Slovence, makari celó vse Jugoslovane. Vsaj se že sedaj čujejo glasovi, da za jugoslovanski les ni slovanskih trgovcev, ampak le povsod „nebodijihtraba“ židov. Zakaj se ne bi Slovani obudili?!

Kot začetek k takemu zedinjevanju bi smeli smatrati skrb za slovenske posojilnice, sedaj pod nekakim nadzorstvom g. Miha Vošnjaka v Celji.

Toda ne le v gmotnih rečeh bi bilo dobro za varovanje našega, ampak tudi še v mnogem drugem. Slovenci in Slovani se moramo kedaj emancipirati sodeb, mnenj, nazorov inozemcev, osobito med nami in nad nami po gospodovanju hrepenečih Nemcev. Zakaj neki imamo tolikokrat nazore pravih prenapetnežev? Zato, ker potrpežljivo papir tujega tiska nam jih tolikrat ponuja, da se jih slednjič privadimo in kot svoje v dušno vednost in skušnjo sprejmemo. Tako postanemo pa čestokrat pravi krivogledniki ali škiljavci samih sebe in še družih svojih zraven nas. Čul sem že na gimnaziji, da vso zgodovino praveka iztočnih narodov gledamo le z grškimi očmi; enako tuje, še celó domače dogodke gledamo in obsojujemo po tujih očalih ali očeh. Toda čas je že pri nas izbacevati ta kopita, izpodkopavati ta očala in se postaviti na lastne noge svoje slovanske pravične sodeb. Izjavil je Nemec, da smo Slovenci na pol civilizirani in da so Rusi barbari, in glej vsi Evropejci so v dolgi vrsti let drug za drugim v tisti rog trobili, muogi izmed nas — oj sramota! — niso več hotli biti „divji“ in so se porenegatili, sami sebe in svojo kri zaničevali.

A Slovenci nikar ne mislimo, da je vse tako, kakor oni mislijo in učé. Ne vse, kar se sveti, je zlato. Tudi Bismark, dasi orjak, spet ni vse to, kar se mu prilega. Komaj je ranjki Gorčakov spregovoril besedo o Francozih, že so se mu hlače tresle in je na Dunaj priromal pomoči iščeč. Glejte, kako

išče zaveznikov, če bi jih Rusi tako iskali, bi gotovo obče kot najboljši znana ruska diplomacija jih še več dobila. Socijalistov vendar ne zna okrotiti, cerkvena razprtija in podrtija je hujši nego kedaj. Nemško cesarstvo je sozidal, a začetna misel še ni bila po njem sprožena, ampak po Bavarcih. Vojškina država je bila Prusija že prej in pomnoženje vojakov je le skrb za obstanek. Se je obrtnija pod njim povzdignila, nova kupčija odprla, je on nemške učenjake rodil? Kaj pa potem ostane še tako hvalisane za Bismarka? Mi se moramo kedaj odvaditi za visoko in veliko smatrati, kar Bismark reče in tuji govori: mi se moramo emancipirati tujih nazorov. Ako nas Nemci na zadnje imenujejo in zamorca prej ljubijo kakor Slovence in ako po naključji vendar kaj lepega in divnega pri nas zapazijo, jim je to le neprilichen primerljaj, ki nima nobenega pomena. Toraj si pa sami bistrimo um in delajmo sodbe o Slovencih. Ne sramujmo se s svojim postopanjem in zastopanjem svojih nazorov v javnosti. Da, postavimo se!

Ego autem censes: Slovani smo premeški, smo preprizanašljivi, se le preradi uklanjamo! Tirjajmo v enomer svoje pravice, božje in človeške; ohranimo narod, deželo; zedinjajmo jo sešeno s Trstom, Gorico in Primorjem. Nemci celó tirjajo, da česko-nemška naj se zedini, kar bi bilo delitev in v pogubo dežele; če pa nasprotno, ali mar li bi ne bilo v interesu Avstrije in države, če bi mi tirjali, da naj Lahji nam dajo svoj beneško-slovenski kraj nazaj tje do Vidma, kjer se je čudno meja potegnila v nesrečnem letu 1866 in naj rajši Avstrija odstopi za toliko od tirolske ali kake druge laške meje. Ali je mar bolje, da redimo laškega gada na svojih prsih mesto slovenske plodonosne ovčice? Naše zedinjenje ne bi bilo nikomur na škodo, pač pa državi v gotov dobiček.

Med tem, ko skrbimo za krepčanje naroda, nikar ne pozabimo na izoliranje in izbistrenje duha. Kar zaspala je misel na slovensko univerzitetu, odkar so naprednjaki (?) se izjavili, da smo še nesposobni. Oj vi strici prečudni! Naši učenjaki krasijo največa učilišča okrog med tujci in ne bi bili za dom za nič? Le pokaži katedro, kjer rumenjaki cvetó in vsaka učenost in praktičnost se bo kot solnce prikazala. In če pa že res niste za vseučilišče za nič, pa poskušajte vsaj s tako potrebno juridično in filozofično fakulteto, vsaj jo je celó peščica Lahov in Lahonov za Trst vlani tirjala. Tako bo naša nadepolna mladost se manj spridila; več naučila. Vsa ljudstva v Cislajtanijski imajo že svojo, bomo li mi Slovenci v Avstriji zmirom le zavržek, v posmeh vsem sosedom? A kako hočemo kaj dobiti, ki tako lepo in zadovoljno molčimo, kakor bi vsega zadosti imeli.

O koliko bi bilo še o družih rečeh, n. pr. obrtniji, šoli, govoriti, pa če se zmirom ne kriči, ne prosí, ne trka, ne išče, pa nič ni. Naj le toliko še omenim, da kakor so nektare šole nemške sedaj, morajo dijaki v njih vzrasti brez vere in značaja, sebi v zagonetko, drugim v strah in škodo.

To je glas — naj bo krik, — prelubi mili narod moj! Ne bo ti v zlo, če čuješ glas zvestega in ljubijočega sinu. Dr. Branitrod.

Domače novice.

(Poslanec Raič.) Z Dunaja se nam 1. t. m. piše: Bolezen državnega poslanca Raiča se je pohujšala; včeraj spravili so ga tovariši v glavno bolnišnico v Alzerskih ulicah, kjer so mu odločili v I. razredu, 25. oddelku sobico števil. 4 za stanovanje. Pravijo, da se ga utegne lotiti vročinska bolezen, ker se mu že zdaj večkrat primeri, da daje zmešane odgovore.

(Slovensko gledališče.) Poslednja predstava pred Velikonočjo bode v nedeljo 4. t. m. Da si narodnjaki zopet enkrat ogrejejo srca na jedrnat domači besedi in gredó z našimi igralci na gorenjsko stran ter raz odra vidijo običaje korenjaških naših Gorenjcev, predstavljala se bode najboljši za slovenski oder prirejen ljudski igrokaz v 4 dejanjih „Ukrotena trmoglavost“. Kdor se le količkaj zanimiva za slovensko našo Talijo, na ne zabi ta večer priti v gledališče.

(Kreditno društvo) kranjske hranilnice ima v torek 6. aprila ob 3. uri popoldne svoj XI. letni shod. Na dnevnem redu mu je: 1. Odborovo sporočilo o delovanju leta 1885. 2. Sporočilo pregledo-

valnega odseka računov. 3. Volitev 4. odbornikov, ki jim je doba potekla, pa se zopet lahko volijo. So to gg. Albin Ahčin, Ivan Matjan, Rajmund Ranzinger in H. V. Wencel. 4. Izvolitev revizijskega odseka za l. 1886, obstoječega iz treh članov kreditnega zavoda, ki niso v upravnemu odboru. 5. Posamični nasveti.

(Umrl je) včeraj dopoldne g. Andrej Geiger, jurist tretjeletnik.

(Dijakom) srednješolcem je strogo prepovedano pristopati h kakršnim koli društvom ali pa med saboj društva snovati, in se je deželni šolski oblasti dotični ministerski odlok od 27. oktobra 1873 zopet ponovil z opombo, da naj najojstreje postopa s takimi dijaki, ki bi temu odloku nasproti delali in društva med sabo snovali.

(Bodite previdni), Slovenci, kedar ste na tujih tleh, ter se vam slinkajo ljudje, katerih ne poznate, sicer se vam bo tako ali pa še hujše godilo, kakor se je primerilo Antonu Mlinarju, plavcu iz Gorenjskega doma, ki je šel nedavno v Zagreb na „lepši“, kakor Čehi pravijo, ako se gré kdo zabavat. Kmalo je našel prav prijaznega gospoda, ki se mu je ponudil, da, če ga veseli, mu prav rad mesto razkaže, kar je bilo Mlinarju, to se vé da, jako všeč. Prijaznost tega „dobrega človeka“ je bila konečno, ko sta ga z Mlinarjem že nekaj litrov stisnila in se je „dobri gospod“ pri tej priliki prepričal, da ima Mlinar precej rejenega „mačka“ s seboj v telovniku, že tolika, da mu je celó stanovanje in posteljo za prenočišče ponudil, češ, da ne bo Mlinar po nepotrebnem denarja za posteljo v gostilni venkaj metal. Kaj je bilo pač Mlinarju bolj všeč, kakor ravno to, ker so se tudi njemu na vso moč smilili tisti krajcarji, ki bi jih bil moral dati za pošteno posteljo. Zato je šel rajši s „prijateljem“ spat. Kdo pa vam dostojno narisa obraz, ki ga je Mlinar drugo jutro naredil, ko je zbudiš se „prijatelja“ in svojo listnico s 86 goldinarji pogrešil. Prepozno je bilo kesanje! Zvedel je, da je prenočil pri človeku, ki je rekel, da mu je Henrik Bauer ime in da je velikošolec iz Reke domá, kar pa izvestno ni bilo prav nič res. Redarstvo ga išče.

(O grofju Chambord.) Danes je poslednji dan, da je truplo preblage ranjce razpostavljeno, da verni, katerim je ranjca obilno dobrega storila, večnega sodnika milosti zanj prosijo. Verni pa blagi ranjci svojo ljubezen in spoštovanje tudi še na drug način skazujejo. Z veneci namreč okrašajo črno sobo, kjer ranjka do jutri počiva. Tudi polkovnik c. kr. pešpolka, ki je v Gorici v garniziji, poklonil ji je v polkovem imenu venec, kot sorodnici naše cesarske rodovine. Obilno vepcev pripravljajo ji pa še razna katoliška društva za jutri, da bodo njeno poslednje počivališče na Kostanjevici z njimi okrasili. Župan dr. Maurovič povabil je Goričane, da naj za pogrebni spreved hiše primerno ozaljšajo, kar se bo izvestno tudi zgodilo.

Zahvala.

Slavni odbor „Matice Slovenske“ v Ljubljani blagovolil je podariti tukajšnji ljudski šoli 37 knjig raznega zapopadka. Za ta blagi dar se podpisana slavnemu odboru najtopleje zahvaljujeta: „Bog stoterno povrni!“

Vinica, 31. marca 1886.

Juri König,
preds. krajn. šolskega sveta.

Franc Ks. Trošt,
nadučitelj.

Telegrami.

Sofija, 1. aprila. Veliki vezir je bolgarskemu knezu telegrafično svetoval, da naj sprejme spremenjeno pogodbo.

Carigrad, 2. aprila. Bolgarski knez je na turški telegram odgovoril, da nikakor ne sprejme spremenjene pogodbe, na kar so se Turki posvetovali in so sklenili, da naj Gadbenu efendiju takoj o polnoči telegrafično ukaže iz Filipopelja v Sofijo odpotovati.

Sofija, 2. aprila. Da je bolgarski knez res prav kategorično odbil turško brzojavno ponudbo, se potrjuje. Sploh se sodi, da če bi se velesile na to ne ozirale in bi protokol brez kneza Aleksandra podpisale, bo on temu ugovarjal in bo manifest na bolgarski narod izdal.

Bruselj, 2. aprila. Povsod se je zopet mir napravil. Delavci so že ali pa bodo vsak čas zopet za delo prišli.

Pariz, 1. aprila. Freycinet se je v budgetni komisiji izjavil, da sprejme posojilo 900 milijonov. Temu je prikimalo tudi vseh ostalih 24 članov komisije.

Buenos Ayres, 1. Vladni vojaki in uporniki so se sprejeli in so uporniki zmagali.

Umrli so:

31. marca. Franca Žitnik, posestnikova hči, 1 mesec, Ilovca št. 9, driska. — Marija Kikel, delavka, 18 let, Ilovca št. 36, jetika.

Tuji.

31. marca.

Pri **Maliču**: Luntzer, Faber, Helauer, Reich in Klein, trgovci, z Dunaja. — Rudolf Kohn, trgovec, iz Prage. — Baron Reebach, c. k. vpok. polkovnik, iz Ljubljane.

Pri **Stonu**: Božidar Hiver, zasebnik, iz Berolina. — Ed. Junghündel, zasebnik, iz Nürnberga. — Rihard Mayer, bankir, s soprogo in sinom, z Dunaja. — Fassel, Ulrich in Liemot, trgovci, z Dunaja. — Janez Čarman, zasebnik, s soprogo, iz Lvova. — Julij Putterwek, c. k. general-major, iz Celovca. — Janez Bianchi, trgovec, iz Reke. — A. Hudovernig, zasebnik, iz Bleda.

Pri **Bavarskem dvoru**: Amalija Kraps, zasebnica, iz Trsta.

Pri **Južnem kolodvoru**: Karl Simič, železn. uradnik, z družino, z Dunaja. — Samuel Schwarz, trgovec, iz Budapešte. — Adolf Fusek, trg. pot., iz Weisskirchena. — Frano Zajc, posestnik, iz Logatca. — Josip Flaiban, zasebnik, iz Vidma n. L.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
1.	7. u. zjut.	743.00	+ 2.4	sl. svz.	jasno	0.00
	2. u. pop.	742.78	+ 17.6	sl. svz.	jasno	
	9. u. zveč.	746.00	+ 9.8	sl. pz.	jasno	

Jasno; zvečer zarija. Srednja temperatura gorkote 9.9° C., za 2.5° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

2. aprila

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	84 gl. 90 kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	84 „ 95 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	114 „ 35 „
Papirna renta, davka prosta	101 „ 70 „
Akeije avstr.-ogerske banke	875 „ — „
Kreditne akeije	299 „ — „
London	125 „ 85 „
Srebro	— „ — „
Francoški napoleond.	9 „ 99 1/2 „
Ces. cekini	5 „ 94 „
Nemške marke	61 „ 70 „

V „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani je dobiti:

DUHOVNO PASTIRSTVO.

Slovenskim bogoslovcem in mašnikom

spisal

(9)

Anton Zupančič,
profesor pastirstva.

I. del (oseba pastirjeva, homiletika, katehetika) stane 1 gl. 20 kr., po pošti 1 gl. 30 kr.

II. del (splošnja liturgika, ljudske pobožnosti, brevijski, sv. maša) velja 95 kr., po pošti 1 gl. 5 kr.

III. del (sv. zakramenti) velja 1 gl. 5 kr., po pošti 1 gl. 15 kr.

IV. del (zakramentali, duhovno vladanje, pismeniška opravila) stane 60 kr., po pošti 65 kr.

Cena celi knjigi 3 gld. 80 kr.

Proti kašlju in hripavosti

so

Antikatarrahalične salicylne pastile

najboljši pripomoček. One so najuspešnejši sredstvo vbrniti se davici-difteritiki, proti vsem pljučnim, prsnim in vratnim boleznim; neobhodno potrebne za vsacega peveca ali govornika; posebno pa za ves p. n. učiteljski stan, kojemu čil in sonoren glas najbolje služi. — Ena škatlica 20 krajcarjev.

Gumasti bonboni 1 škatlica 10 kr.
Pastile iz sladkosti cvetú 10 „
Pastile iz sladkega lesa 10 „
Salmijakove pastile 10 „

dobivajo se vedno sveže

v lekarni Piccolija, „Pri angelju“,

v Ljubljani na Dunajski cesti (5)

in se naročila po pošti proti povzetju takoj izvršujejo.